

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopi si se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konso:elj lista „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinost“, vpisane zadrage z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave Rev. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
 Za pol leta 12.—
 za tri mesece 6.—
 za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
 za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolona. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vln. Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 vln. Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšeratni oddelek „Edinost“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinost“. — Plača in tož se v Trstu.

Uprava in inšeratni oddelek se nahajata v ulici Sv. Franciška Asiškega št. 20. — Poštnohranični račun št. 841.652

Široko zasnovan italijanski napad na Doberdobsko planoto preprečen.

Rusi so se umaknili z desnega brega Kormina. - Napredovanje Nemcev pred Dvinskim; sicer na Ruskem položaj neizpremenjen. Na Francoskem Angleži in Francozi obnavljajo napade na nemško fronto, a brez vsakega uspeha.

Z avstrijsko-italijanskega bojišča.

DUNAJ, 3. (Kor.) Uradno se objavlja: 3. oktobra 1915, opoldne.

Včeraj pred jutranjim svitvom so se razvrstili Italijani k velikemu napadu na severozapadni oddelek doberdobske planote. Naša artiljerija je nenadoma napadla italijanske čete in jih večidel razpršila. Tako je končala sovražna akcija z navalom enega bataljona ob cesti Zdravščina-Sv. Martin. Ta naval in enak okoli poldne izvršeni napad sta bila odbita. Istotako so se ponesrečili poizkusi sovražnika, da bi prodiral vzhodno Redipuglie.

Gotova gibanja za sovražno fronto in živahen promet na beneških železnicah, smo dobro opazovali.

Na ostalih delih jugozapadne fronte ničesar posebnega.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

DUNAJ, 3. (Kor.) Uradno se objavlja: 3. oktobra 1915, opoldne.

Sovražnik je včeraj, izmučen vsled številnih brezuspešnih in izgubonosnih napadov, ki jih je izvršil dan poprej, izpraznil zapadni breg dolnjega Kormina.

Sicer ni bilo na severozhodu pri neizpremenjenem položaju nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN, 3. (Kor.) Veliki glavni stan, 3. oktobra, 1915.

(Armadna skupina generalfeldmaršala Hindenburga). V bojih iz bližnje južno Kosjanov je bil sovražnik pognan čez Madaglojko. V ostalem ničesar posebnega.

Pri armadnih skupinah generalfeldmaršala princa Leopolda bavarskega in Makkena je položaj neizpremenjen.

(Armadna skupina generala Linsingena). Po porazu pri Černišu in izjalovljenju vseh ruskih napadov na fronto severno tega kraja, so Rusi opustili zapadni breg Kormina, izvzemši nekaterih postojank na posameznih prehodih.

Število od nemških čet ujetih nasprotnikov je naraslo na 2400.

Vrhovno armadno vodstvo.

Balkansko bojišče.

DUNAJ, 3. (Kor.) Uradno se objavlja: 3. oktobra 1915, opoldne.

Jugovzhodno bojišče. — Ničesar novega.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Z zapadnega bojišča.

BERLIN, 3. (Kor.) Veliki glavni stan, 3. oktobra, 1915.

Zapadno bojišče. — Sovražni monitorji so popoldne brezuspešno streljali na okoliško kopališča Westende.

Zopetni poizkusi Angležev tekem noči, da bi zopet pridobili severno Loosa izgubljeno ozemlje, so se popolnoma izjalovili. Po težkih izgubah in deloma srđitih bojih moža proti možu, je sovražnik opustil napade.

PODLISTEK

GREŠNICE.

Roman. — Francoski spisatelj Xavier de Montépia

— Da, in to se mi zdi končno dosegljivo.

— Ne sme se ti zdeti samo dosegljivo, temveč lahko.

— O, lahko!

— Govoriva resno! Kdo ne zasluži vsaj desetisoč frankov na leto? Toda povedati ti moram, da nočem, da bi postal brodolastnik. Vem sicer iz izkušnje, da so lepi dohodki, toda zgodi se pa tudi lahko, da se človek kakega lepega jutra prebudi kot berač. Glej, jaz pa rad spim mirno in sl nočem v svoji starosti razbijati glavo.

— Kaj pa torej hočete, da storim?

— Kako, kaj hočem jaz?

— Da.

Vzhodno Soucheza se je francoski napad kljub porabi znatne množine plinastih granat izjalovil.

Sovražni napad iz Neuvilla na višinske postojanke vzhodno od toč je bil odbit s težkimi izgubami za sovražnika. V nočnem boju, ki se je vršil z ročnimi granatami, smo izgubili 40 m dolg kos jarka.

Francozi včeraj niso obnovili pehotnih napadov v Sampanji. Sovražni topovski ogenj se je nadaljeval z menjajočo se silo.

Severno Le Mesnila je bil sovražnik pregan iz srednjega, proti naši postojanki pomaknjene jarka, pri čemer je imel znatne izgube tudi na ujetnikih.

V boju z ročnimi granatami za postojanko severozapadno Ville sur Tourbe smo ohranili premoč.

Sovražnik je ponovil svoje letalske napade na Laon in Vouziers. V obeh krajih je postalo zopet več civilnih oseb žrtev metanja bomb.

V okolici Rethela je bil francoski zrakoplov »Alsace« prisiljen, da je pristal. Posadka je bila ujeta.

Danes ob 8.30 dopoldne so francoski letalci metali bombe na nevtrarno mesto Luxemburg. Ubita sta bila dva luksemburška vojaka, en delavec in ena deklica pa sta bila ranjena.

Vrhovno armadno vodstvo.

Dva angleška monitorja potopljena.

BEROLIN, 3. (Kor.) Wolffov urad poroča: Dva angleška monitorja so naša povodna letala z bombami poškodovala pred Lepanne.

Načelnik admiralskega štaba.

Odprava francoskih imen alpskih in lotarijskih občin.

BERLIN, 2. (Kor.) Armadni naredbeni list objavlja cesarsko naredbo, ki določa za one občine Alzacije in Lotaringije, ki so imele dosedaj francosko ime, nemško ime.

Prihod ruskega finančnega ministra v Pariz.

PARIZ, 3. (Kor.) Ruski finančni minister Bark je prispel včeraj semkaj iz Londona.

Vesti z Balkana.

SOFIJA, 2. (Kor.) »Agence tel. Bulgare« poroča: Odgovor bolgarske vlade na zadnje noto četverozveze bo izročen v kratkem.

PARIZ, 2. (Kor.) »Temps« poroča, da so zastopniki četverozveze v Sofiji obvestili bolgarsko vlado, da bo četverozveza v slučaju, če bi Bolgarska napadla Srbijo, priskočila Srbiji na pomoč.

SOFIJA, 2. (Kor.) Skoro vsak dan prihajajo iz mejnega ozemlja poročila o dezertacijah skupin macedonskih Bolgarov iz srbske armade, ki se oglašajo pri bolgarskih mejnih stražah s polno opremo.

BERLIN, 3. (Kor.) Wolffov urad poroča iz Aten: Govori se, da se poda kralj Konstantin v prihodnjih dneh v Solun.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 2. (Kor.) Iz glavnega stanja se poroča:

Na dardanelski fronti je položaj neizpremenjen. Naši poizvedovalni oddelki so pri neprestanih napadih uplenili mnogo pušek in drugega vojnega materijala.

Naša artiljerija, ki je odgovarjala na ogenj sovražne krizarke, ki je obstreljevala naše višinske postojanke pri Ari Burnu, je zadelo sovražno krizarke na krovu, narkar se je krizarke oddaljila.

Pred Seddil Bahrom se nadaljuje topovski dvoboj. Par sovražnih baterij je bilo prisiljenih k molku. Na levem krilu je bil del sovražnih strelskih jarkov razrušen. Na desnem krilu je naša protimina, ki je eksplodirala, razrušila sovražno mino in ubila sovražne saperje.

Z ostalih front ni poročati ničesar novega.

CARIGRAD, 2. (Kor.) Glasom brzojavke iz Adalije ste izstrelili včeraj zjutraj dve sovražni topedovki na mesto okoli 100 kroglj. Mestna bolnišnica jima je bila kljub temu, da je vihrala na njej zastava Rdečega križa, kot cili. Bolnišnica je bila razrušena. En bolnik je bil ubit.

Sovražni ladji ste izstrelili nato 41 streljov proti Čirali.

LONDON, 2. (Kor.) Liberalni poslanec Cawley je padel v Dardanelah.

CARIGRAD, 2. (Kor.) Kakor se poroča iz Erzeruma, vlada na meji vilajeta Erzeruma razven prask mir. Turški oddelki so pregnali en ruski konjeniški ljub in en pehotni bataljon.

V ruski armadi razsaja kolera.

Ogrski ministrski svet.

BUDIMPEŠTA, 3. (Kor.) Včeraj se je vršil pod predsedstvom ministrskega predsednika grofa Tisze ministrski svet, ki so se ga udeležili vsi člani vlade.

Naš vladar

slavi danes svoj petinosemdeseti imendan. Časi so težki, Njegovi narodi preživljajo dni, kakor jih niso ves čas Njegovega skoraj sedemdesetletnega vladanja: vendar ga ni danes tam gori od Krkonosov pa do Oršove in od Dnestra do obali naše sinje Adrije, ki ne bi z vsem spoštovanjem in z vso otroško ljubeznijo zri tja gori k Njemu, ki v enaki očetovski ljubavi objema vse narode naše staroslavne monarhije.

Danes, ko naš mili vladar slavi Svoj petinosemdeseti imendan, se dvigajo k nebu prošnje vseh Njegovih zvestih ljudstev in med njimi tudi vroča prošnja naroda slovenskega naroda: naj bi Mu dodelil Večni, da bi On, vladika med vladarji, čim prej mogel po srečno končancem svetovnem boju dati Svojim narodom tisti svetli, blagoslovljeni mir, ki si ga žel ves svet!

Prebivalstvu!

Sprejemale se bodo prijave na tretje vojno posojilo.

Tretjič med vojno izide poziv, dati državi potrebna sredstva za izvršitev velike naloge.

Zmagoslavna dejanja armade in vojne mornarice utrjujejo v nas zaupanje na prihodnost; ali tudi dokazi naše gospodarske moči vsebujejo silo zmage. Dozdeva se, kakor da bi se bila moč države ob navalih sovražnikov zelo povzpela. To dejstvo in pa sijajni uspehi prvih posojil, kakor tudi napredujoče obnavljanje kapitala, nadalje patriotično navdušenje in ljudska zavest do dolžnosti so porok za popolni uspeh tretjega vojnega posojila.

Naši bratje na bojiščih žrtvujejo življenje in kri za domovino. Kdor je ostal doma, je pri svoji časti obvezan, do skrajne meje z imetjem in premoženjem zagotoviti državi sredstva za boj.

Kdor za to skrbi, previdno zase skrbi; kajti njegova moč se opira na moč skupnosti. Sedanja smotrna zavest tvori pod-

- Glej, glej, malopridnež! Torej nisi več obupan, kakor si bil prej!
- Ne!
- In zakaj ne?
- Ker se mi posreči.
- Mislíš?
- Prepričan sem.
- Dobro, toda sedaj me ne začni dolgočasiti s svojimi neumnimi načrti. Potem ne vem, kaj naj bi me še zadrževalo, da ne bi vrozil, in zato se zadovoljujem s tem, da zmigavam zramami.
- Poslušajte me torej, ljubi moj gospod de Clement, — sem dejal tedaj odločno; — obožavam vašo hčer.
- Ti večni prežvekovalec, to mi ponavljaš sedaj že najmanje dvajsetič.
- Ponavljal si bom tolikokrat, kolikorkrat si mislim. Imam pogum, dobro voljo, zaupanje v boga. Delal bom, in posreči se mi, kakor gotovo se imenujem Karel de Saint André, da me boste v dveh letih imenovali svojega sina.
- In to bo najbrž lepa neumnost, ki jo

lago za prihodnost in za mir. Vsakdo je deležen uspeha, naj bo že katerega koli poklica in naj razpolaga s kakršnim koli premoženjem.

Kdor ima premoženje v gotovem denarju, vloge ali imetje v bankah, kdor ima vrednosti, ki se jih zamore zamenjati v denar, zanj je ukaz domovinske časti, on je obvezan, dati potrebna sredstva na razpolago, do katerih ima v svojem obstoju od sovražnikov ogrožena dežela posebna pravico. Vsi državljani, ki imajo zaradi svojega stališča in veljave vpliv, morajo v svojih krogih poučevalno in pojasnjevalno delovati; tudi v malem obsegu je podpora potrebna.

Ni težavna obveza, ki jo terja država od svojih državljanov, tudi ni žrtev ali odvetje dobička, pač pa je prostovoljna volja državljanov, posoditi državi financijelna sredstva za vojne namene, torej pripomoči h končnemu zmagovitemu sklepu svetovne vojne. Financijelna moč naše države jamči vsakomur, ki se priklji za vojno posojilo, varnost kapitala in zelo ugodno obrestovanje.

Vsi krogi prebivalstva, kmetijstva in obrti, kapitala in trgovine, zasebniki in družbe morajo torej imeti pripravljena vsa sredstva svojih zalog za službo velike stvari.

Trst, 27. septembra 1915.

C. kr. namestnik:
DR. BARON FRIES-SKENE, I. r.

Domache vesti.

Izkaznice za kruh in moko. Včerajšnji »Osservatore Triestino« je priobčil, samo v italijanskem jeziku, naredbo tržaškega namestništva, s katero se z 10. dnem meseca oktobra t. l. ujavajo za Trst in spodnjo okolico izkaznice za kruh in moko. — Ozki prostor današnjega lista nam ne dovoljuje, da bi v celoti priobčili naredbo; zato posnemamo iz nje naslednje glavne točke:

Izdajale se bodo tedenske ali pa dnevne izkaznice.

Tedenska izkaznica je veljavna samo za dotični teden in nakazuje za eno osebo po 1960 gramov (1 kilogram in 96 dekagramov) kruha ali 1400 gramov (1 kilogram in 40 dekagramov) moke.

Za »moko« se razumejo vse zmlatine žita: moka, zdrob, ječmenček itd.; za »kruha« tudi neoslajeni biškoti.

Dnevna izkaznica določa za osebo 210 gramov (21 dekagramov) kruha.

Osebe, ki izvršujejo težka telesna dela, morejo dobiti poleg navadne tedenske izkaznice še dodatno izkaznico, ki jim nakazuje nadaljnih 980 gramov (98 dekagramov) kruha ali 700 gramov (70 dekagramov) moke na teden.

To je glavna vsebina namestništvene naredbe, ki jo jutri priobčimo v celoti. — Pravimo pa že danes:

Količina kruha ali moke, ki jo dočeta naredba za posamezno osebo, nikakor, prav nikakor ne zadostuje!

Dosedaj so dobivate družine, ki so imele na živilski izkaznici n. pr. številko »3« (5 oseb) na dan po 1500 gramov kruha in poleg tega na teden 3 kilograme polentne moke, 1 1/2 kilograma bele moke in 1 1/2 kilograma testenin. Odslej pa naj taka družina dobiva namesto vsega tega samo: na dan 1 kilogram in 40 dek kruha ali pa 1 kilogram mo-

ke (bele, polentne, zdroba, ječmenčka itd). Če vzameš kruh, nimaš moke, če vzameš moko, nimaš kruha. Trije otroci pojedó — ker nimajo in nimajo drugega — en kilogram kruha na dan, da ne ostane nit mrvica. In za vse drugo ostane potem 40 dek kruha ali 38 dek moke. In nič drugega!

Ne, gospoda, tu ste se zmotili: tako je nemogoče!

Nabiranje volnenega in kavčukastega blaga je v soboto zelo dobro uspelo, tako da delo vsled bogatega pritoka darov se ni končano. Nabiranje bi se moralo nadaljevati včeraj, a je moralo vsled slabega vremena izostati. Nadaljevalo se bo najbrže že danes, 4. t. m. ali pa naslednjega dne, če bo ugodno vreme. Radi tega naj občinstvo, ki namerava izročiti volnene in kavčukaste stvari, nekoliko potrpi. — Zelo razveseljivo so bili rezultati skupno z volnenimi in kavčukastimi predmeti izročeni kovinasti stvari, ki se bodo seveda sprejemale enako tudi vnaprej.

Slavnostna prireditev v korist Rdečemu križu, ki se je vršila snoči v gledališču »Fenice« v proslavo cesarjevega godu, je uspela izredno lepo. Gledališče je bilo že ob napovedani začetni uri nabitopolno in so varnostni organi morali zavračati še vedno navalujoče občinstvo, ki ni moglo več dobiti prostora. Prireditelj — posameznih točk ne moremo omenjati posebej zaradi preozkega prostora — je bila, povedano z eno besedo: sijajna patriotična manifestacija, kakršnih je Trst pač malo videl v polpreteklih časih. Občinstvo, — bilo je obeh tržaških narodnostih — je pokazalo, da živi le v eni misli: Trst, italijansko-slovenski Trst, more biti edino le zvest svojemu vladarju, ki slavi danes svoj petinosemdeseti godovni dan.

Prireditelj je počastila s svojo udeležbo cela vrsta dostojanstvenikov, ki jih ne bomo navajali imenom, in med občinstvom smo opazili tudi lepo število vojaštv.

Vsi umetniki, ki so nastopali na odru, so želi burno pohvalo, in izročena so jim bila tudi krasna darila, ki so bila pred začetkom prireditve razstavljena v atriju gledališča. Zaslужili so pa tudi vsi priznanje, ki jim ga je izkazovalo občinstvo. Če bi omenjali koga posebej, naj rečemo, da smo čutili pri našem g. Primožiču vrlo lep napredek, ki nam obeta zelo veliko, vsa čast, in da prav tako izrekamo vse priznanje mehkeemu mezosoprano g. Canziove in tenorskemu baritonu g. Bortolottija. Za mandolino kot koncertni instrument, žal, nimamo pravega umevnanja, zato smo pač občudovali spretnost g. Pressana, a umetnost v harfenistviji gci. Felettijevi. Izbornega spremljevalca so imeli na glasovirju v g. Pellegriniju in kapelniku g. Lonzi.

V splošnem: bil je večer, vreden svojega namena. Čestitamo prirediteljskemu odboru!

Smrt hratskega umetnika. V Draždanih je umrl bivši član hratskega deželnega gledališča v Zagrebu, zvonimir Strmaec. Pokojnik je bil še mlad, mnogo obetajoč talent. Zato ga je bila zagrebška gledališčna uprava pred par leti poslala na študije na Dunaj. Šele pred par meseci je zapustil Zagreb in odpotoval v Draždane, kjer je bil angažiran kot operetni pevec in si je že s prvimi nastopi pridobil splošne simpatije. Še pred malo dnevi je pel, a takoj po predstavi ga je napadla tifozna mrvlica, ki ga je tako hitro položila v prerami grob. Strmčevo smrt obžaluje zagrebško občinstvo najiskrenejše.

— Na svidenje, ljubi moj gospod de Clement!

- Jaz nisem ljub, čuješ?
- Na svidenje in hvala lepa!
- Prepovedujem ti, da bi se mi zahvaljeval! — je zakričal glasno in jezno.
- Ko sem stopal po stopnicah nizdol, sem ga slišal, kako je jezno mrmral, ko se je vračal v svojo sobo. Ko sem prišel domov k materi, sem čutil v svojem srcu upanje in nemir. Vedel sem pač, da je Margareta moja, toda osvojitvi sem si jo moral. In kako naj bi zaslužil denar? Nisem še vedel, česa bi se lotil. Prisegam ti, da nisem niti slutil, kaj naj počnem, a vendar sem zaupal v prihodnost in to tako trdno veroval v svojo ljubezen, da sem pričakoval nepričakovane navdahnjenja. Prihodnji dan sem si napejal močgane, da bi našel hitro in gotovo sredstvo. Predstavljal sem si v duhu vse poklice, vse različne poštene načine, kako se služiti denar. Našel pa nisem ničesar. Tako je minulo več tednov.

Navljanje vinskih cen. Prejeli smo: V bližnji Istri se je naredbenim potom po tukajšnjem c. kr. namestništvu ustanovila cena za prodajo vina. Sicer je nekaj vinogradnikov precej neveljnih, da se je cena vina tako ustanovila in da vina ne smejo drugam prodati kakor domačim trgovcem in vojaštvu, vendar pa je ta odredba za nas zelo koristna, ker nam ni treba v gostilnah in drugih javnih prostorih vina tako drago plačevati. V tržaški okolici pa se navija cena vina že čez mero. Tako je na primer lanjsko leto tržaški vinogradnik prodal vino z užitno vred po 74 K do 82 K hektoliter, danes pa zahteva zanj nič manj kot 120 do 140 K za hektoliter: hoče imeti torej skoraj polovico več dobička. Res je, da je vse dražje, a tako pretiravanje vinskih cen pa vendar ne more biti dopustno. Vina je v tržaški okolici precej, a gostilničarji, ki hočejo imeti tudi svoj dobiček, ga prodajajo po K 172 in še višje liter. Za nekatere ljudi res vino ni neobhodno potrebno, a dosti je pa tudi ljudi sedaj v Trstu, katerim je vino zdravniško predpisano in koristno za zdravje. Prosimo torej slavne oblasti, da tudi za Trst ustanove maksimalne cene vina, toliko za producente, kolikor za konzumente. Po našem mnenju bi bilo vino dovolj plačano po 90 do 100 K hektoliter, včevstvi užitno, a točilo naj bi se po K 120 do K 144 liter in sicer šele, ko bo točenje dovoljeno, ne pa sedaj brez vsakega dovoljenja. Prosimo hitre odpočeti v tem oziru. F. T.

Izprememba predpisov o sprejemu in oddaji civilnega blaga od nedeljah in praznikih. C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu (ekspozitura v Ljubljani) naznanja: Ker ni v smislu cesarske odredbe z dne 31. 7. 1914. d. št. 184 delo od nedeljah in praznikih v obrtnem prometu popolnoma nič omejeno, se dovoljuje pod pogoji odloka c. kr. železniškega ministrstva z dne 4. 9. 1915 št. 33607 strankam tudi od nedeljah in praznikih skladanje in nakladanje blaga v naslednjih postajah okrožja c. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu: Trst, c. kr. drž. žel. (tudi za lokalno prog. Trst—Poreč); Trst prosta luka, c. kr. žel.; Jesenice; Lesce; Kranj; Škofljana; Ljubljana, državni kolodvor; Ljubljana, dolenski kolodvor; Novomesto. V teh postajah se torej lahko tudi od nedeljah in praznikih dopoldne in popoldne pošiljate oddajajo, dospelo blago prevzame in pripravljeni vozovi nalože oziroma razlože.

Razširjeni promet z vojnopoštnimi zavoji. Od 4. oktobra dalje je zasebni vojnopošt. l. promet pod znanimi dosedanjimi pogoji dopusten s sledečimi vojnopoštnimi uradi 6, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 40, 42, 44, 47, 48, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 116, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 126, 127, 128, 130, 132, 134, 135, 137, 139, 141, 143, 144, 150, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 171, 173, 175, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 184, 200, 201, 202, 204, 206, 207, 208, 209, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 251, 252, 253, 254, 255, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 319, 320, 321, 322, 323, 326, 327, 328, 329, 330, 350, 351, 352, 353, 355, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 601, 602, 603, 604, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630. Trajen promet zavojev z vojnimi poštami uradi: 11, 39, 51, 125, 149, 186 ostane nedotaknjen.

Na „Paradizu“.

Arnold Höllrigel poroča v »Berliner Tageblattu« dne 24. septembra:

Pred nekoliko dnevi je uradni komunik. FML. Hoeflerja omenjal napade Italijanov na naše postojanke na prelazu Tonale. Poveljstvo tirolske deželne brambe mi je dovolilo, da se podam na pozorišče bojev, kjer sem mogel opazovati obstreljevanje naših pozicij in Passo Paradiso. O. Ta prelaz leži kakih 3000 metrov nad morjem in je zarezan v mase ledu in skalovja Presanella, južno od Tonalske ceste. Italijani so na začetku vojne zamudili zasesti ta prehod in skalovje, ki ga oklepa. Do dneva vojne napovedi sta tabornja na obeh straneh meje po eno avstro-ogrsko in eno italijansko poveljstvo. Toda Italijani, ki so občutljivi za mraz, so po stari navadi vsak večer odhajali, da so naslednje jutro zopet točno prihajali. Kdo pa more opisati začudenje naših ljudi, da je tudi istega dne, ko nam je Italija izdajalski napovedala vojno, italijanski stotnik na Passo Paradiso — gotovo ne sluteč, kaj se je zgodilo — ko je solnce zašlo in je postalo hladno, uljudno pozdravil avstrijskega kamerada ter odšel proti dolini na običajni izprehod. Seveda smo Italijane naslednjega dne pozdravili s strelji iz pušk, in od tedaj je ta važni prehod ostal v naših rokah, da si bi bili imeli sovražniki dovolj razlogov, da bi bili z energičnim poizkusom zopet pridobili ta izgubljeni paradiz. Tak poizkus so vporabili dne 14. septembra. Naše straže, zavarovane na Castellaccio — skalnati kopi, ki nadvladuje prelaz — so dopustili alpinom, da po svoji navadi pridejo blizu in so poteni metali ročne granate nanje. Obenem je začela naša artiljerija z zelo preciznim streljanjem in po kratkem času so sovražniki bežali preko snega. Toda ostavili so morali mnogo mrtvecev. Da si naši ljudje zopet in zopet in z nevarnostjo za lastno življenje poizkušajo, da bi pobrali sovražnikove mrtvece in jih pokopali, leže še vedno mrtva truola na le-

du pred našimi stališči. Med mrtvimi, ki jih je pokopala naša posadka na Passo Paradiso, je bil nekega dne tudi tisti italijanski stotnik, ki je bil na večer prvega vojnega dne, prijazno pozdravivši, odšel ter zagotovil, da bližnja vojna proti Avstriji bo za Italijane le izprehod na Dunaj.

Mej tem, ko Italijani po vsakem neuspehu svojih infanterijskih napadov puščajó slediti pavzo — osupnenja, pa ogenj njihove jako številne artiljerije nadaljuje sistematično. Na pest-braniteljev »Paradiznega prelaza« je v zadnjih mesecih padlo kakih šeststisoč težkih granat. Pritisnjeni od skalovje in zakopani v led vztrajajo ti odločni možje. Prave vojne nevarnosti so tu za izkušene vojaka relativno manj, nego v ravnini, in v resnici so naše izgube na vseh delih bojišča v tirolskem visokem gorovju jako neznatne. Pri enem najhujših napadov, za sovražnika najboljemen, ki ga je neki ranjen Italijan ustrelil od zadaj. Naš vojak je ravno alpinu obvezal noge ter se je bil le obrnil, da bi šel po nošilnico.

Sedaj pa se bliža zima visokega gorovja. Ceste preko prelazov bodo kmalu zametene, in Cesar niso Italijani dosegli do sedaj, ne dosežejo tudi odslej. Brezuspesnost njihovih napadov na našo tirolsko fronto je jasna vsakomur, kdor le pazno študira karto. Na vseh točkah stoji Italijani tam, kjer so bili na dan vojne napovedi, ali pa tam, kamor smo jih iz militarnih razlogov pustili priti brez odpora. Tako sem našel tudi prelaz Tonale intakten, naša infanterijska kritja nepoškodovana in dobro zgrajena ter po vsakomernem delu zavarovana proti vsem klimatičnim nevarnostem, vojake dobro hranjene, vojevite in v razpoloženju, kakršno si more privoščati le zmagovalac nad premočjo. Tu di tu ima naša artiljerija posebnega razloga, da je ponosna. Nedavno je obstreljevala z mnogim uspehom, našim turistom znani italijanski obmejni kraj Ponte di Legna in je s točnim streljanjem razdejala tamošnje militarične naprave.

Razne vesti.

Beseda plemenitega duhovnika. V listu »Kölnische Volkszeitung« priobčuje neki katoliški duhovnik svoja opazovanja duševnega razpoloženja vojakov na fronti. Iz pisma, ki prihajajo vojakom na fronto, je razvidno — tako pravi — da so ljudje doma slabo poučeni o mislih in čustvih teh vojakov. K temu pripominja: V narodnem pogledu hvali mnogokatero pismo polno pretiravanja, ki je vojaku zoprno in smešno. Nočemo pasti v pogreško Angležev in Francozov, ki ves naš narod označajo za barbare in divjake. Nočemo vletiti na naših sovražnikih le slabo in naši vojaki tudi ne delajo tega žive dovolj dolgo v sovražni deželi, da vedo, da je v vsakem narodu tudi dobrih in plemenitih ljudi. Tudi ni smeti veselja na vojni radi vojne. Ravno najbolj med našimi občutuje težke izgube in trpljenja, ostri so in opuščenosti, ki so nerazdružljivo spojena z vsako vojno. Očudi so naši vojaki odločni, da treba — naj stane, kar hoče — izvojevati vojno do kraja, vendar bodo iz vsega srca blagoslovljali uro miru, kajti do vrha so izkusili vojno z nje duševnimi in telesnimi trpljenji. — Pisec je tudi pripravljen na to, da njegova izjavanja izvojevo odgovor. Sviri pa tudi pred pretiranjem v religioznem pogledu, ker nikakor ne odgovarjajo temeljnemu razpoloženju vojske.

Angleški ministri in njihove soproge. V nobeni državi na svetu nimajo soproge ministrov toliko priljubljenosti na politiko, kakor jo imajo na Angleškem. Te ženske igrajo naravnost veliko ulogo v angleški politiki. Za časa vladavine kraljice Edvarda je bila javna tajna, da so posamične dame na dvoru vodile kralja takorekoč na vrvi. Ta navada je sicer od tedaj precej izginila, vendar je dejstvo, da soproge angleških ministrov tvorijo poseben kabinet in vplivajo na rezultate političnega življenja. Usodo angleškega kabineta določajo sicer, kakor znano, Lloyd George, Asquith, Churchill. Da pa si o teh »svetih« ustvarimo pravi pojmi, je neizogibno potrebno, da poznamo tudi njihove »boljše« polovice. Angleški ministri predsednik Asquith stoji n. pr. popolnoma v senci svoje soproge. Angležem je ta mož sploh zagonetka. Nekateri domnevali sicer v njem ženi, mnogi pa pravilo, da mu nedostaja kvalitete državnika. Churchill in tudi Haldane ga da daleč prekašata. Sozlasno pa je mnenje o soprogi angleškega ministrskega predsednika, o kateri govore, da je najzvestejša žena Anglije. Vsekako pa nadvladuje svojega soproga popolnoma, govore, da je ne ljubiznost naravnost očarujoča.

Gospa Churchill, škotka, govori šest jezikov in je svojemu soprogu »dena roka« v vsakem pogledu. Člani kabineta mnogokrat niso ni najmanj informirani o pravih načrtih Churchilla in njegovi govori o floti so zavedli že mnogokatega ministra. Splošno razširjeno je mnenje, da na Churchill in politični mnogo vpliva njegova tridesetletna žena. Zet kot Lewis Harcourt je sedanja gospa Churchill tudi osebno posezala v politiko. Je to nečakinja Pierpont Morgana, ki so ga pred kratkim napadli. Miss Churchill je povsjevala karijero svojega soproga ne le po svojem velik-

lazi splošnega opazovanja. Poznam vse polno izvrstnih mater, ki kar niso moge učkati, da bi svoje hčere vzgojile v »vrle gospodnje«. Cim so potem dekleta dobile moža, so bile iste kuhinje in pralni cuni in so si govorile: »Kaj še, jaz se ne bom mučila kakor se mati — in ravno te niso bile vsikdar najizvrstnejše gospodnje. In narobe: videl sem že visoko nadarjenih umetnic, kako so pridrale v pristanišče srečnega zakona, načelovale gospodinjstvu kakor najizvrstnejše, najstarejše hišne mamiče, da si so pred vstopom v zakon komaj znale jajce mehko skuhati in dobro priti gumb. In kako je z našo humanistično gimnazialno vzgojo? V moji dobi — absolviral sem v letu 1885 — so tožili, ker se »realije« tako hudo zamemario, ker je pouk v zgodovini tako slab, kaj se le v matematiki, fiziki, kemiji, modernih jezikih! A glej: vkljub tej, ali — kakor menim jaz — ravno radi te »nerealnosti« so moji soabsolventi v realnih strokah, h katerim se pač sme pristevati tudi častniški poklic, jako hvaleverodno napredovali in so se z elastično gorečnostjo vrgli na »realije«. To bi bil en vzrok. Toda vem še par drugih. Trajno — torej tudi v mirnih razmerah, ki ne pozivljajo stalno k resnosti — zanašanje militarnih form v mladinske organizacije dojava od opičnega posmenanja, do glumaštvja. Vojna dela tudi iz mladih stare. Zato ne škoduje, ako se naša mladinska organizacija v času vojne tesno naslanja na forme vojske. Ali hitro proe s tem, ko blagi mir zopet povrne mladino k nje železni pravi. Fantič, ki si s svojimi šestimi leti pritiška na glavo papirnato čelado s petelinjim peresom in si opasuje lesen meč, se utegne zdeti šegav in simpatičen; stitajstleten mladenci z oznaki, navadami in deplacirano »strumnostjo« kakoga podčastnika, pa se zdi morda mnogim njegovim sodečkom, gotovo pa vsem razsodnim odraslim nepriljen. Nemška militarna disciplina je nekaj tako vzvišena, svetlega, da jo v vsaj ne večli morajo le močje razumeti, vršiti in zahtevati. Mi bi le izpodbijali temelje nemške ljudske vojske, ako bi sprajvali vanjo naraščajo, ki se je, sicer z najboljšimi nameni, ali slabo razumevajoč bistvo nemškega vojskega duha, nekaj let zabaval s psevdodisciplino in igranjem vojske. Ne sklepajte, prosim, iz mojih izjavanj, da bi bil častnik nesposoben za delovanje kot učitelj in voditelj na naših prizadevanjih za bojno silo in na podobnih. Nasprotno. Ravno zato, ker moderni nemški častnik, stoječ na višini duševnega in moralnega ravnotežja, nima ozko omejenega pogleda samo za to, kar naš nesmišljeno zasilepleni nasprotniki imenujejo »militarizem«, ravno zato bo mogel vpešno sodelovati na velikem, svetem delu telesnega, duševnega in moralnega krepljenja in ohranjanja pri zdravju našega najboljšega, kar imamo — naše mladine.

Tako bavarski polkovnik. Če so njegova izjavanja že sama na sebi važna, pa so se posebej ena uvaževanja vredna ravno zato, ker jih piše visok častnik. Na vsak način pa je vprašanje vzgojavanja mladine tako važna, da je le dobro in potrebno, da se vodi odprta diskusija o njem.

Čuden slučaj. Hrvatski listi poročajo: V vasi Semelci pri Dlakovem je že dalje časa interniran pri nekem posestniku neki mlad ruski ujetnik iz Irkutskega v Sibiriji. Mladi Rus je zelo priden in spreten pri delu in se je tako priljubil, da posestnik ravna z njim zelo lepo. Rus je zato zelo zadovoljen in je pisal svojim staršem v Irkutsk ter jih prosil, naj pošljejo njegovemu dobremu gospodarju kak lep dar. To pismo je seveda potovalo dolgo in je ujetnik dobil odgovor od svojih staršev šele te dni. Kdo bi opisal začudenje in presenečenje ruskega ujetnika in njegovega »slavonskega gospodarja, ko sta izvedela iz pisma, da se sin semeljskega posestnika, ki je zašel v rusko ujetništvo, nahaja v Irkutskem in dela pri starih ujetega Rusa. Tudi sin semeljskega posestnika se je pohvalil, da ravnajo z njim zelo lepo in da mu ne manjka ničesar. Ni dvoma, da bosta ujeti Rus v Slavoniji in ujeti Hrvat v Sibiriji, kolikor je pač mogoče v njihovih razmerah, preživela svoje ujetništvo zelo prijetno, ker bodo obojni starši z ozirom na svoja sina gotovo najlepše ravnali z njimi, za kar se imata zahvaliti res nenavadnemu in čudnemu slučaju.

Militarizem in vzgoja mladine. V Nemčiji se je razvila živahna kontroverza o vprašanju »militariziranja« šolske mladine. »Frankfurter Zeitung« je priobčila članek proti tej nameri. Na karakterističen način reagira na ta članek v istem listu poveljnik nekega bavarskega polka. Piše: »Pridružujem se popolnoma Vašemu mnenju, naj za božjo voljo ne pride v vzgojo mladine nič specialno militarizirane. Toda iz drugih razlogov se pridružujem Vašemu mnenju. Pred vsem na pod-

skem premoženju, ampak tudi z zrelim duševnim delom, in pripovedujejo, da si le dela v glavo, da pridobi svojemu možu mesto predsednika. Najmogočnejšo ingerenco pa izvršuje soproga Lloyd Georgesa na svojega moža. Gospa George je že dolgo časa preživela s svojim možem, bolevala se je skupno z njim in mu je tudi danes, ko se Lloyd George prištevava prvim v državi, v močno in vztrajno podporo. Pri tem il le čisto vse eno, da soproge drugih ministrov po strani gledajo bivšo soprogo advokata. V političnem življenju je često že markantno nastopila in o njej se širi legenda, da je politika Lloyd Georgesa politika — njegove žene!

Silnice iz Italije. »Berliner Tagblatt« priobčuje silnice o razpoloženju v Italiji, ki jih je nega dopisnik prejel od neke osebe, došle iz Italije v Bern (v Švic). Vlada se trudi, da odvrca prebivalstvo od razmišljanja. Ravnice dovažajo samo ponoči, da jih nihče ne vidi. Seznanji o izgubah se sploh ne objavljajo, ali temu posledica je ta, da jih ljudstvo — pretiruje. Širijo se najhujše govorice o izgubah posameznih polkov. Naravnost nezaslišano pa je v tej »demokratični deželi« političstvo in ovađustvo. Hotelieri, restavratjerji in kavarnarji imajo nalog, naj nadzorujejo pogovore omizij. Cim bi začeli gostje kritizirati vladno politiko ali vojno, mora gostilničar takoj telefonirati policiji in policijskemu komisarju. Gostilničarje, ki ne bi storili tega, kaznujejo z odtegnjenimi koncesije in zaporom. Vsled tega si seveda nikdo ne upa — razum med štirimi stenami — neopovojno govoriti o vojskovodstvu in o ministru Salandra. Komur je dokazano, da je kritiziral, ga trzejo ko togleduha in velizdajico iz kroga njegove rodbine ter ga odpravljajo v Sardinijo kot policijskega ujetnika in — gospodarski je učenec. Hoteli so sicer odprti, ali — brez gostov. Mala trgovina in mala obrt mirujejo, brezposelnost narašča. Dozoreva — sicer sedaj še le na skrivnem — razpoloženje, ki ne obeta vladni nič dobrega. In čim potreje je ljudstvo, tem večjo gorečnost pri oblastih. Na koncu pripoveduje poročevalec epizodo, ki je močno razširjena v političnih krogih Rima. Kralj Viktor Emanuel da je vstrajal proti vojni do zadnjega. Kar je nekega dne, prišel k njemu izmenada vojvoda Aosta s kategoričnimi besedami: »Ali se odločis za entento, ali hiša Savojska je nehala vladati!« Ta argument, ki ga je vojvoda Aosta izgovoril z brutalno odkritostjo, je bil za fizično oslabilnega kralja odločilen.

Cene raznih živil v Trstu.

(Dne 3. oktobra 1915.)

Moka bela	K 0,78	kg
Sladkor	K 1,—	kg
Meso (goveje) sprednji deli	K 4,32	5,62 kg
..... zadnji	K 5,32	6,— kg
Meno telečje	K 5,20	do 8,— kg
Meso kostrunovo	K 3,20	do 3,60 kg
Vampir	K 2,—	kg
Galina (soljena)	K 7,—	kg
Gajnat, kalšana	K 10,—	kg
Gajnat sirova	K 12,—	kg
Maslo sirovo	K 5,60	kg
Must svinjska	K 6,—	kg
Sir (emontalski)	K 5,40	kg
Kokoši	K 6,—	7,50 kg
Piščanci	K 3,—	do 4,— kg
Polenovka suha	K 2,20	2,40 kg
..... namočena	K 1,28	kg
Testenina	K 1,32	kg
Riz	K 2,—	kg
Fižol	K 1,28	kg
Bob	K 1,60	kg
Zejele (sladko)	24,—	32 kg
Zejele (kislo)	64,—	kg
Kisla repa	—56,—	kg
Ječmen	K —80	kg
Fižol (stročji) vinarjev	41,48	kg
Krompir	20,—	28 kg
Grah	—20,—	kg
Paradizniki	32,—	40 kg
Radič	4 do 6	merica
Salata	8 do 10	glava
Zeleno	8, 12	glava
Cesen	8, 10	glava
Čebula	K 64,	72 kg
Jajca	18, 20	komad
Bučo	8, 10	komad
Pesa	4 do 6	komad
Malancane	4, 6	komad
Kumare	4 do 8	komad
Mleko	56, 60	liter
Olje	K 4,—	liter

Pozor!

Sir „sbrinz“ „aidamer“ „gonda“ itd. salami, sardine, čokolada, sveče, milo, kuhano in surovo maslo, Tarnhonya (ogrske testenine) itd. itd. se prodaja tudi v malih množinah v Trstu, Via Raffineria 3.

Zaloga dalmatinskega vina lastnega pridelka iz Jesenic pri Omišu
Filip Ivanišević
ulica Torre bianca 18, Telefon 14-05
Prodaja na drobno in na debelo.
Gostilna-Buffer v ul. Nuova št. 9, v kateri toči svoja vina prve vrste.

Hranilne vloge
sprejema od vsakega tudi če ni ud zadržuje in jih obre- 4 1/2 % večje zneske po dostuje po 4 1/2 % govorn. Trgovcem otvarja čekovne račune z dnevni obrestovanjem.
Rentni davek plačuje zadruga sama.
Vloga se lahko po eno krono.
Pešna-branilačni račun 75.679. TELEFON 16-04.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
registrovana zadruga z neomejenim jamstvom
ulica S. Francesco šte. 2, I. nadst.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. J. Čermák
se je preselil in ordinira sedaj v Trstu, ul. Poste vecchie 12, vogal ulice delle Poste.
Izdiranje zobov brez bolečine. Plombiranje.
UMETNI ZOBJE.

Dr. HORVATH
TRST, Vito Carinina 39
Specialist za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNI
ŠIBKOST in NERVOZNOST
za BOLEZNI v NOGAH in SKLEPIH.
Prejema od 10 - 1 pop. in 4 - 7 zvete. ob nedeljah od 10 - 1.

500 kron!
Vam plačam, če Vam ne odpravi brez bolečin RIA Balzama kurja očesa
bradavice in žulje s koreniko vred v 3 dneh.
Cena lonku K 1, 3 lončki K 2-50, 6 lončkov K 4-50.
Kemenj, Kašice (Kauhan) I.
Poštni predaj 12 92, Ogrsko.

Ivan Bidovec
večletni vodja trgovine Kat. ud. Mulej naznanja cenj. občinstvu, da je odprl svojo lastno trgovino jestvin in kolonijalnega blaga v ul. Campanile 13 ter se toplo priporoča za obilen obisk. Cene zmerne. Postrežba točna.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu
(Lastna palača)
ustanovljena leta 1833.
Zavarovanja proti škodi, povzročeni po ognju, streli in eksplozijah.
Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju.
Zavarovanja proti tatvini z vlomom.
Zavarovanja pošiljate na morju in po suhem.
Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah.

Delniška glavnica in rezerve dne 31. decembra 1914 K 190.678.102-63
Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1914) K 558.907.957.
Odkar obstoja družba, je bilo v vseh branah izplačano na škodah K 844.121.137.60.
Zastopstva v vseh delnih glavnih mestih in važnejših krajih Avstro-Ogrske monarhije.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal ul. Nuova-S. Caterina
Nov prihod volnenga blaga za moške, in ženske, zefir, batist in perljiva svila za jočice. — Svilenila in okraski zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci. Vezenine in drobnarije, preproge zavese, trliž po izjemno nizkih cenah.

Emilia Ceregato
Trst Campo S. Glatomo 2
Priporoča cenjen. občinstvu svojo trgovino pisarniških in solskih potrebščin
Prodaja razglednic in igrač vseh vrst. Prodajajo se tudi molitveniki v slov. jeziku.

Fratelli Rauber
TRST, Via Torrente št. 14, TRST
Zaloga ustrojenih kož
Velika izbira potrebščin za čevljarje. — Specialiteta potreščin za sedlarje.

JADRANSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmio šte. 5 (Lastno poslopje)

KUPEJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pis.na, prioritetne, delnice, srečke itd. VALUTE IN DEVIZE. PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih SAFE - DEPOSITS. PROMESE. Brzjavi: JADRANSKA.	VLOGE NA KNJIZICE 4% od dneva vloge do dneva vrnika. Rentni davek plačuje banka in svojega. OBREŠTOVANJE VLOG na tekočem in širo-računa po dogovoru.	FILLJALKE: DUBROVNIK KOTOR LJUBLJANA METKOVIĆ OPATIJA SPLIT ŠIBENIK ZADAR	AKREDITIVNI, ČEKI IN NA-KAZNICE NA VSA TU-IN-INOZEMSKA TRŽIŠČA. Živahna zveza z AMERIKO. REMBOURSNI KREDITI PRODAJA SREČK RAZREDNE LOTERJE.	ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija zrebanja srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI. Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROČILA. INKASO. Telefoni: 1463, 1793 in 2678.
---	--	--	--	---

URADNE URE: od 9 do 12^{1/2}, pop. in od 2^{1/2}, do 5 pop.